

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXXII. (26)

No. (štev.) 1

ESLOVENIA LIBRE

4. januarja 1973

BUENOS AIRES

Slovensko politično zdomstvo v letu 1973

FRANJO SEKOLEC

RAZLOGI ZA TREZNOST

Prestopili smo spet prag časa v novo leto.

Leto 1972 je odšlo v zgodovino, je za nami. Novo leto 1973 je pred nami. Zgodovina je zapisala novo poglavje človeških naporov za boljši svet, včasih zgrešenih, včasih uspešnih. Rezultati so pičili, načrti za bodoče veliki.

Slovinci v domovini, v zamejstvu in v zdomstvu, vsi eno pa vsak po svoje zase, smo v minulem letu tudi obrnili nov list svoje zgodovine.

V domovini je zatonilo leto, v katerem je komunistično reakcionarstvo skovalo načrte za nov zator osebnih svoboščin in skuša zavreti nezadržan polet naravnega narodnega razvoja vedno večji svobodi nasproti. Za letošnje leto narod kuje svoje načrte, njegovi zatiralci svoje. Nadaljnji spopadi med obema so pred nami.

V zamejstvu je za koroški del slovenstva minilo leto hudih bojev za narodni obstoj. Narod je izšel zmagovit. Razburil je duhove po vsem svetu, pritegnil je pozornost nase. Udarci so bili hudi, toda poraza ni doživel. V letošnje leto lahko zre za zaupanjem, prav tako kakor na Primorskem, kjer mu bo letošnje leto vsekakor leto konsolidacije pridobljenih pravic.

V zdomstvu smo bili in ostajamo raztreseni po vseh celinah sveta: Evropa, Severna in Južna Amerika, Afrika, Azija in Avstralija. Še nikdar prej v zgodovini se ni zgodilo, da slovenskemu človeku sonce nikdar ne zaide.

Največ nas je v zdomstvu v Zahodni Evropi in vedno bolj je tudi lansko leto naš življenj v Zahodni Evropi naraščal. V Severni in Južni Ameriki smo ustaljeni, podvrženi več ali manj le svojemu naravnemu prirastku, ki, hvala Bogu, ni majhen. Tu smo temelj slovenske politične emigracije, tisti del slovenskega naroda, ki zavestno ostaja političen emigrant in iz katerega tudi nova generacija ostaja politično izseljenstvo. Slovenska zastava brez zvezde vihra med nami v dokaz svobodnega slovenstva in v bodrilo množicam doma, ki imajo oči uprte v cilj bodočnosti, enak našemu.

Leto 1972 je za nami. Opravljeno delo je bilo veliko, zadovoljni smo lahko, da je bilo uspešno, toda na lavrih ne smemo obsejati. Smatramo vsako našo opravljeno delo šele za začetek, da bodo naši koraki v bodočnosti čim večji in hitrejši. Čas namreč hiti. Tisti večerajšnji se hitro odmika v preteklost, tisti iz bodočnosti se nam hitro približuje. Sedanjost je edino naša, toda je kakor muha enodnevnica. Živeti jo moramo zato v vsej polnosti, naše delo mora biti zato vsak dan celovito.

V ZDA in Kanadi nas je več tisočev, v Argentini prav tako. Razdalja nas loči, toda samo kilometrska. Živimo pa vsi na istem meridianu, vsem nam je enako oddaljen komunistični vzhod, vsem enako blizu svobodna zahodna civilizacija. (Na dejstvu tega aksioma gradimo svojo in slovenskega naroda bodočnost.

Uspeh slehernega, toliko bolj pa narodnega prizadevanja je povezanost in skupnost načrtov in ciljev. Čim večja povezanost slovenskega ameriškega zdomstva je nujnost, prav tako kakor enakost načrtov in ciljev. Ohranjamo pismene stike med seboj, kot prijatelji iz mladih let ali pa kot borci za narodne pravice. Toda vsak osebni stik je izredno pomemben doprinos k medsebojnemu razumevanju in neprecenljivo učinkovita v skupnih naporih za blaginjo slovenskega zdomstva in domovine. Zato naj bi letos bilo osebnih stikov med nami še več, med obema ameriškimama celinama.

Skupnost načrtov vodi k skupnosti ciljev. Naš glavni cilj: svoboda slovenske domovine je gibalno vsega našega političnega udejstvovanja v zdomstvu. Ta ostaja nespremenjen, najsi bodo razmere kjer koli še tako nasprotna našim naporom. Politično delo, opravljeno v minulem letu, je za nami. Letošnje leto naj nas najde v še večjem zaletu, ker vemo, kaj hočemo. En sam

Dve misli

Za pričujoč sestavek sta tehtni dve misli, ki ju vsebuje načrt jugoslovanske demokratske alternative, za katero v tej publikaciji gre.

Prva je temeljito načelo alternative, da ima vsak jugoslovanski narod pravico do samoodločbe in s tem pravico do izstopa iz jugoslovanske državne skupnosti in ustanovitve lastne, popolnoma samostojne in neodvisne države. Tej pa takoj sledi druga, da je državna skupnost Srbov, Hrvatov, Slovencev, Makedoncev in bosansko-hercegovskih muslimanov nujna za ohranitev etnografske in politične nedotakljivosti vseh, posamič in skupno. Vsak poskus razbitja sedanjih mednarodnih meja Jugoslavije bi mogel spraviti v resno nevarnost korist vseh.

Ti dve misli tičata za debatami in polemikami v jugoslovanski politični emigraciji in tudi v slovenski. Pri nekaterih jugoslovanskih emigrantih in zlasti v sedanjih vladajočih jugoslovanskih krogih je presenečenje in celo razočaranje povzročilo dejstvo, da se je debata o ohranitvi ali razbitju Jugoslavije začela, oziroma ponovno začela tudi v domovini. Med „razočarance“ je treba šteti tudi mnoge tuje komentatorje jugoslovanskega političnega razvoja, ki so naselili trditvam sedanjih jugoslovanskih oblastnikov, da je jugoslovansko narodnostno vprašanje dokončno rešeno v zadovoljstvo vseh.

Najnovejši dogodki v Jugoslaviji so te trditve postavili na laž in pokazali, da tudi sedanji režim ni imel srečnejše roke pri reševanju narodnostnih vprašanj kot predvojnje jugoslovanske vlade. Ta vprašanja so še vedno odprta in v domovini sami in v tujini si ljudje postavljajo vprašanje, ali bo jugoslovanska država sploh mogla obstati, ko bo v jugoslovanskega političnega prizorišča po naravi stvari odstranjena najmočnejša osebnost, ki je po mnenju mnogih opazovalcev edina sposobna, da državo reši pred razsulom.

Skratka, tudi v domovini se je zopet začelo postavljati vprašanje, kaj bi kazalo storiti — ohraniti jugoslovansko državno skupnost, v kakršni koli obliki, ali na jo razbiti na manjše, samostojne narodne države.

Za Slovence, in seveda tudi za druge jugoslovanske narode, bi načelno pravi odgovor bil samostojna in neodvisna narodna država, ali, da že kar v naprej odgovorimo na ugovor, da popolnoma samostojnih in suverenih držav pravzaprav ni več, toliko samostojna in suverena država, kakor jih na primer imajo Francozi, Nemci, Norvežani, Danci in drugi. Takšen odgovor bi bil v skladu z načelom samoodločbe narodov, ki še vedno vsaj načelno velja, čeprav se za slišijo glasovi, da bi bilo treba načelo samoodločbe nadomestiti z načelom neodločbe.

Toda pravica do samoodločbe vključuje tudi pravico do drugačne odločitve, to je do povezave z drugimi narodi v večnarodno državo. Zato bi bilo popolnoma v skladu z načelom samoodločbe,

velik skupen nastop vsega političnega zdomstva naj bi bil zunanji izraz našega političnega načrtovanja in ustvarjanja.

Svet mora čim več in čim bolj objektivno vedeti o nas, o slovenskem narodu. Svet nas mora čim bolj spoznati nas in slovenski narod. Svet mora čim bolj ločiti med slovenskim narodom in komunističnim režimom, ki mu ovira razmah. Zato smo tu, na svobodnem Zahodu, zato smo na ameriški celini, na severni in južni, da izpričujemo vsak trenutek: slovenski narod mora spet postati svoboden, na svoji zemlji svoj gospod!

Naj bi v letošnjem letu naše zdomstvo odločilno vplivalo, v neštetih možnostih, ki jih ima na razpolago, da se bo to čim prej zgodilo.

Letos meseca marca bo minilo deset let, odkar se je v Stanstedu, v Angliji, sestala skupina slovenskih, hrvatskih in srbskih politikov in javnih delavcev in razpravljala o odnosih med jugoslovanskimi narodi, odnosno o demokratski alternativni komunističnega režima. Od Slovencev so bili tedaj navzoči dr. Miha Krek, Franjo Sekolec in Nace Čretnik. Da so se v poznejših letih te razprave nadaljevale, je predvsem zasloga Vane Ivanoviča, ki je po rodu Dalmatincev, rojen v Dubrovniku, toda že od dvanajstega leta živi v Angliji. Vane Ivanovič je izdal v letu 1970 prvo knjigo „Demokratska Jugoslavija, razprava o načrtu“. O knjigi smo tedaj obširno poročali v Svobodni Sloveniji. Pokojni Ivan Avsenek je tedaj objavil članek „Referendum in mešani kraji v Jugoslaviji“, katerega smo objavili v Svobodni Sloveniji z dne 12. 11. 1970.

Koncem leta 1972 je Ivanovič izdal drugi del „Razprave in načrti“. V njej sodeluje 19 Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so podali svoje poglede na problem demokratske Jugoslavije. Med njimi je Franjo Sekolec napisal razpravo „Razlogi za treznost“, katero v naslednjem zaradi stvarnega razmišljanja objavljamo v celoti. Podnaslove je postavilo uredništvo. Razprava glasi:

Če bi se Slovenci in drugi jugoslovanski narodi odločili za ohranitev jugoslovanske državne skupnosti, če bi to narekovali tehtni razlogi.

Ali obstajajo za Slovence razlogi, da vestno premislijo, kaj bi storili, če bi v Jugoslaviji nastopila kriza, ki bi njenim narodom dala priložnost, da razbijajo državno skupnost in proglašijo svoje samostojne, neodvisne države in po takem premisleku sprejmejo sklep, da je državna skupnost s Srbi, Hrvati in drugimi le najboljša rešitev?

Jugoslovansko misel, ki je vodila v ustanovitev Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev leta 1918, je rodil strah pred pritiskom močnejših sosedov in nevarnostjo narodnega nazadovanja in celo uničenja. Ta strah je bil najmočnejši med južnimi Slovani v avstro-ogorski monarhiji, kar nam razlaga, zakaj je jugoslovanska ideja najprej pojavila med njimi in da so Srbi v predvojni Srbiji, ki so imeli občutek, da jih srbska država dovolj ščiti pred sosedji, le počasi sprejemali in se zanjo skrajša tudi najmanj navduševali.

Kakor kaže, se je po ustanovitvi jugoslovanske države ta strah pred močnejšimi sosedji iz raznih razlogov zelo zmanjšal ali pa je sploh izginil iz zavesti ljudi, poleg tega pa so težave, ki so mučile prvo Jugoslavijo in tepejo tudi sedanjo, prinesle razočaranje, zaradi katerih mnogi iščejo drugačne rešitve.

Toda ali je res, da za Slovence ni več nevarnosti od zunaj in da jim zaradi tega skupna država, v takšni ali drugačni obliki, s Hrvati in Srbi ni več potrebna in da bi samostojna slovenska država mogla narod zaščititi pred nevarnostmi, ki so nekoč grozile in bi se spet mogle pojaviti?

Ali Sloveniji preti nevarnost od zunaj?

Seveda, prav zdaj nobena država, ki meji na Slovenijo, ne postavlja kakršnih zahtev po slovenskem ozemlju. Za to je sedanji položaj v Evropi in svetu vse preveč neprimeren. Zdjaj si komaj kdo more privoščiti politično neprevidnost, da bi zahteval spremembo z mirovnimi pogodbami določenih mednarodnih meja. Delna izjema v tem oziru je morda Italija, ki vsaj uradno noče priznati Londonskega sporazuma o Trstu, ki da je zanjo samo začasna ureditev in nima trajne in dokončne veljave.

To pa nikakor ne pomeni, da želja ni več. Opazovalci v slovenskih delih italijanskega primorja bi v tem oziru mogli dvomljivo mnogokaj povedati in razložiti. Spomniti se je treba samo na delovanje organizacij Italijanov, ki so no drugi svetovni vojni optirali za Italijo in se iz Slovenskega primorja in Istre izselili v Italijo. Naizgovornejši primer svarila pa je tisti italijanski rofilitik, ki je pred nekaj leti na vprašanje slovenskega javnega delavca, kaj Italija misli o slovenskem vprašanju odgovoril, da ga Italijani smatrajo za netravnost zadevo Jugoslavije, s katero imajo prijateljske odnose. Toda če bi Jugoslavija razpadla, da bi Italija postavila svoje zahteve.

Italijanski politik, ki je tako govoril, seveda ni vodilna ali celo odločilna osebnost v italijanskem političnem življenju, toda njegove besede jasno kažejo na razpoloženje gotovega dela italijanske javnosti, ki bi mogel vpli-

vati tudi na uradno politiko, kakršna bi se izcimila, če bi zunanje sile, in s temi slovenske sosedje, kdaj dobile priložnost, da začnejo „reševati“ slovensko vprašanje.

Nobena skrivnost tudi ni iredenta mnogih Madžarov, ki se še niso mogli sprijazniti z izgubo velikih delov nekdanjega madžarskega kraljestva. Kako nevarne so za Slovence madžarske želje, je pokazala druga svetovna vojna, ko se Madžarom ni bilo treba mnogo truditi, da so si od nacistične Nemčije izprosili slovensko Prekmurje. Prav nič boljše in lažje ne bi bil položaj za Slovence, ko bi se vprašanje njihovih meja odprlo sedaj, ko si tudi največji optimist ne more zamisliti, da bi se v srednji Evropi kar koli moglo urediti brez Sovjetske zveze, zlasti ker naj bi od sedanje komunistične Jugoslavije odcepljena Slovenija bila nekomunistična, demokratska, parlamentarna država. Tako Slovenija pač ne bi mogla imeti simpatij Moskve, tudi če bi tam še bilo kaj slavočinstva.

Najbolj mirni bi Slovenci mogli biti glede na Avstrijo, ki se je, kakor kaže, sprijaznila z dejstvom, da se je Slovenija izmaknila oblasti Dunaja. Toda tudi med avstrijskimi Nemci stara nemška nacionalistična misel še ni popolnoma zamrla in nič ne vemo, kaj bi se zgodilo, ko bi se enkrat začela delitev in razprodaja slovenskega ozemlja.

Tako imamo položaj, da bi, v primeru razpada Jugoslavije, edine varne slovenske meje bile tiste s Hrvatsko. Gotovo je, da ni treba resno jemati tistih maloštevilnih Hrvatov in emigracij, ki so pred časom skušali načeti vraščanje slovenskega dela Istre. Še manj pa bi se Slovincem bilo treba bati tistih Srbov, če jih je še kaj, ki proglašajo Trst za srbski. Saj bi se zani morali boriti z Italijo.

Posledica razbitja Jugoslavije

V okvir tega sestavka ne spada obravnavanje vprašanja, kakšne posledice bi razbitje države prineslo drugim jugoslovanskim narodom, predvsem Hrvatom in Srbov. To vprašanje obravnavajo drugi na drugem mestu. Štvar Hrvatov in Srbov samih je, da razmislijo o svoji usodi in storijo, kar jim velevalo njihove koristi in njihova lastna pamet. Toda s tem nikakor ni rečeno, da njihova odločitev ne bi mogla vplivati tudi na prihodnost Slovencev. Sodeč po sedanjem razpoloženju na obeh straneh srbsko-hrvatske meje, v kolikor je to mogoče določiti, si je težko predstavljati, kako bi se Srbi in Hrvati mogli izogniti hudim spopadom, ko bi no morebitnem razpadu Jugoslavije začeli „risati“ medsebojno mejo. Taki spopadi pa zelo verjetno ne bi ostali brez posledic tudi za Slovence, ki so oddaljeni le bori nekaj kilometrov od rodničij političnih in morda tudi vojaških potresov, ki bi mogli pritegniti vmeščanje zunanjih sil. Slovenci bi bili vse približno potresnih središč, da bi mogli računati z verjetnostjo, da potresni vali in njihove posledice ne bi zadeli tudi nje. Slovenci torej, kakor vse kaže, imajo mnogo razlogov, da dobro premislijo, preden se predajo mislim in upanjem, da se jih srbsko-hrvatski spor ne tiče in da lahko mirno sledajo v prihodnost brez ozira na to, kaj se bo dogajalo med Srbi in Hrvati.

Zagovorniki razbitja Jugoslavije radi navajajo, da se takšnega dejanja ni treba preveč bati, ker da bodo mednarodne pogodbe o mejah, ki jih je Jugoslavija sklenila s svojimi sosedami, veljavne tudi v primeru, ko države podpisnice ne bo več, ker bodo vse pravice preprosto prešle na „nasledstveno“ državo, to je na Slovenijo.

To je vprašanje, za katerega so pristojni mednarodni pravniki, ki se bodo o tem gotovo mnogo prepirali. Seveda, mednarodno politično življenje bi bilo mnogo lažje in lepše, kot zdaj v resnici je, ko bi o takšnih in podobnih zadevah odločalo res jasno in posledno uveljavljeno mednarodno pravo. Toda žal zdaj v takšnih sporih, zlasti kadar gre za koristi velikih, močnih držav, odloča politika in ne morda mednarodno pravo, o katerem je neki univerzitetni profesor, ki predava prav ta predmet pripomnil, da počuje nekaj, česar ni. Grenko dejstvo je, da mednarodna politika v hudih zapletih rada spregleduje mednarodno pravo in se za dosego ciljev zanaša na lastno politično, gospodarsko in vojaško moč in kadar je treba in mogoče tudi na pomoč in podnoro partnerjev v vojaških, gospodarskih in političnih zavezništvi, ki jih je sklenila. Pravičnost, na katero se zlasti majhni narodi večkrat lahko miselno zanašajo, je večkrat samo volja močnih. In tako bo verjetno še nekaj časa ostalo.

Sliši se tudi argument, da je zdaj ugoden čas za majhne narode, da zahtevajo lastne, samostojne države, ker so simpatije svetovne javnosti na njihovi strani. Pri tem se večkrat omenja primer afriških kolonij, ki so jim zahodne kolonialne sile dale samostojnost in neodvisnost. Za male narode da torej zdaj „ugodne zvezde sevajo“ in da je treba čas in priložnost izkoristiti za uresničitev narodnih želja. Da so se kolonialne sile odpovedale prekomorskim posestvom je seveda nesporno dejstvo. Pritisk liberalnih naziranj je gotovo deloval tako, da so kolonialne države po drugi svetovni vojni dale neodvisnost skorajda vsem kolonijam v mejah, ki so jih na zemljepisni karti umetno začrtale po medsebojnih barantanjih s tujim premoženjem. Kakšno vlogo je pri tem imel idealizem — ali čut za pravičnost — in kakšno spoznanje, da so kolonialne posesti postale prehodo breme, ki se ga je treba čimprej otresti, je sporno vprašanje. Toda to je samo polovica zgodbe. Dejstvo ostaja, da meje nekdanjih kolonij in zdaj neodvisnih držav niso pravične v smislu načela samoodločbe narodov, ker mnogokrat prav nič ne upoštevajo narodnostnih oziroma plemenskih meja, in ker večkrat v eno državo vključujejo različna plemena, ki bi hotela biti kje drugje ali pa imeti lastno državo. In v takih primerih „liberalizem“, ki zagovarja neodvisnost bivših kolonij, odpove. Od voditeljev novih neodvisnih afriških držav in njihovih zagovornikov na zahodu že slišimo, da se morata samoodločba in nadaljnje cepljenje v manjše enote neke končati. S tem hočejo povedati, da bodo nezadovoljne narodnostne ali plemenske skupnosti morale ostati vključene v države, ki zdaj obstajajo, pa naj jim je to po volji ali ne.

Mali narodi v Evropi v tem oziru, se pravi glede na simpatije svetovnega javnega mnenja, niso prav nič v boljšem položaju. Kdor pazljivo zasleduje pisanje vplivnega tiska, ve, kako se zahodni listi v demokratičnih državah z redkimi izjemami izogibajo kazanja simpatij za gibanja, ki bi hotela razbijati obstoječe politične tvorbe.

Najbrž bi bilo krivično, če bi takšno stališče zahodnega javnega mnenja pripisovali izključno cinizmu in brezbržnosti za razpoloženje, čustvovanje in želje malih narodov. Ta element morda obstaja, toda po vsej verjetnosti ni edini nagib za zahodno zadržanost; za

(Nad. na 2. str.)

92 1056/1979

VIETNAMSKI MIROVNI PROBLEM

NIXON NE POPUŠČA KOMUNISTOM

Tako v Washingtonu kakor v Hanoju so objavili, da se bodo mirovna pogajanja v Parizu med Kissingerjem in severnovietnamsko delegacijo znova začela 8. t. m.

Kakor je znano, je severnoameriški predsednik Nixon pet dni po prekinitvi mirovni pogajanj lanskega decembra ukazal nova bombardiranja Severnega Vietnama ter so skoro mesec dni veliki severnoameriški bombniki B-52 silovito bombardirali predvsem Hanoj in pristanišče Hafjong. Žrtve prebivalstva so bile velike, prav tako je bila povzročena velika materialna škoda.

Nixon je pariška pogajanja prekinil zato, ker so severnovietnamski komunisti zahtevali za mir dejansko predajo Južnega Vietnama komunizmu. Ukazal je bombardiranje Severnega Vietnama, „dokler Hanoj ne bo pristal na resna mirovna pogajanja“. To se je, kakor menijo v Beli hiši, sedaj zgodilo in je Nixon zato ustavil bombardiranja.

V Washingtonu se je zadnje dni govorilo, da sta si Nixon in njegov zunanje-politični svetovalec Kissinger prišla navzkriž glede nadaljnjih pogajanj v Parizu. Kissinger da je kljub temu tako vdan Nixonu, da svojega

pogleda na vietnamsko zadevo več ne vsiljuje Nixonu. Kissinger da je namreč nasprotoval obnovi bombardiranja Severnega Vietnama in da je bil tudi pripravljen podpisati s komunisti mir pod milejšimi pogoji kakor Nixon.

Kljub napovedani obnovi mirovni pogajanj je Hanoj objavil, da bo vztrajal pri svoji zahtevi, da ZDA podpisajo mir brez sprememb, kakor je bil prvotno pripravljen lanskega oktobra. „Če bodo ZDA zahtevale spremembe, bo težko priti do sporazuma,“ je izjavil hanojski delegat v Parizu. Nixon je drugačnega mnenja.

Ameriško letalstvo je sedaj usmerilo svoje bombne napade na sosednji državi Laos in Kambodžo, kjer napada severnovietnamske vojaške kolone, ki se čez ozemlje omejenih držav pomikajo proti jugu v Južni Vietnam.

Južnovietnamski predsednik Van Thieu je ponovno izjavil, da „Južni Vietnam želi pravi in trajen mir in ne samo premirje, ki bo služilo komunistom“ ter objavil, da bo poslal svoje delegate na potovanje po ZDA, latinski Ameriki, Evropi in Aziji, da bodo „svet informirali o moji tezi, da je Južni Vietnam posebna država, ki nima nobene zveze s Severnim Vietnamom“. V Hanoju trdijo nasprotno.

Novi Skupni evropski trg

Minul ponedeljek, 1. t. m., so Anglija, Danska in Irska formalno postale polnopravne članice Skupnega evropskega trga ter šteje sedaj ta organizacija devet rednih članov.

Posebnih praznov za to priliko ni bilo. Predstavniki omenjenih treh držav so izročili v Bruslju pristopna pisma, ki jih je vodstvo SET-a sprejelo na znanje. S tem je bil formalni del pristopa odn. včlanjenja Anglije, Danske in Irske izvršen.

Opazovalci ugotavljajo, da je s tem nastala gospodarska skupnost, ki že zavzema drugo mesto med gospodarskimi velesilami sveta. Na prvem me-

stu so ZDA, na drugem novi SET, tretje mesto ima ZSSR, sledi ji Japonska. Če bo razvoj SET-a takšen, kakor ga imajo v načrtu, bo v dobrem desetletju lahko stopil v svoji gospodarski moči na prvo mesto, pozneje pa celo prekosil v svoji potenci ZDA in ZSSR skupaj.

Za leto 1980 predvidevajo totalno gospodarsko in finančno povezavo Zahodne Evrope, vključno integracijo pokrajinskih, družbenih, industrijskih in energetskih sektorjev ter še povečano politično povezanost, tako da se bo predvidoma do konca 1980 Zahodna Evropa že spremenila v Evropsko Unijo.

Zaradi komunističnega režima, ki

Mednarodni teden

Na Štefanovo, 26. decembra 1972, je v Kansas City v ZDA umrl v 88. letu starosti bivši severnoameriški predsednik Harry S. Truman. Po smrti Rooseveltove je tik pred koncem druge svetovne vojne kot tedanji podpredsednik postal predsednik ZDA ter je avgusta 1945 ukazal odvračati na Hirošimo in Nagasaki na Japonskem prvi dve atomski bombi. S Stalinom se je edinkrat sestal na znani potsdamski konferenci leta 1945, na kateri ni mogel ničesar več spremeniti v korist narodov Vzhodne Evrope, ki jih je Rooseveltova naivnost in kratkovidnost potisnila pod kontrolo Moskve.

Silovit potres je do tal porušil prestolnico Nicarague, mesto Managu. Kljub temu da je bilo mesto v zadnjih 40 letih dve dvakrat zaradi potresov skoraj popolnoma uničeno, se je prebivalstvo odločilo, da ga bo znova pozidalo tudi sedaj tretjič. Z vseh strani sveta so razne države, predvsem ZDA, priskočile težko prizadetemu prebivalstvu na pomoč z zdravniškimi in drugim materialom.

Pri letalski nesreči, ki je zadelo neko urugvajsko vojaško letalo lanskega oktobra v Andih, se je rešilo 16 potnikov, ki so se mogli nekaj dni pred minulim božičem prebiti skozi led in sneg v nižine in priti v stik s civilizacijo. Smrti od lakote jih je rešila odločnost nekega študenta medicine, ki se je rešil s skupino in ki je pregovoril preživeli potnike, da so se deloma hranili z mesom ubitih sopotnikov.

V Ottawi je 30. decembra lanskega leta umrl bivši kanadski predsednik in Nobelov nagradenec za mir Lester Pearson, na posledicah raka.

danes vlada v Sloveniji in Jugoslaviji, ostaja slovenski narod izločen iz zahodnoevropske skupnosti, v katero po svojem zgodovinskem razvoju spada ter je poleg genocida iz leta 1945, moralnega kvarjenja in duhovnega nazadovanja prebivalstva to eden izmed največjih zločinov komunističnih reakcionarjev v naši domovini.

in Združene države Amerike pogovarjajo o uveljavitvi starega sporazuma, so torej brez vsake stvarne podlage. Sicer pa delitev Jugoslavije na dve polovici ne bi ustrezala zamislim, ki jih glede na državno-pravno prihodnost Slovenije imajo slovenski zagovorniki razbitja Jugoslavije. Slovenija bi se v primeru delitve otresla komunistične družbene in gospodarske ureditve, ker bi pač pripadala zahodnemu področju, njen državno-pravni položaj pa se z delitvijo samo ne bi spremenil. Njen politični položaj bi se z njihovega vidika mogel celo poslabšati. Slovenci bi morda samo skočili — oziroma bili postavljeni — z dežja pod kap.

Zedinjena Evropa

Zelo pogumen bi moral biti, kdor bi si upal trditi, da je Jugoslavija zadnja beseda zgodovine. Ta se nikoli za dolgo ne ustavi in že zdaj se je začelo približevanje in povezovanje narodov in držav, kar bi sčasoma moglo zelo spremeniti politično organizacijo evropskega kontinenta in končno voditi v Zedinjeno Evropo, od katere si nekateri ljudje toliko obetajo, da se v domovini včasih slišijo besede „ta nas bo rešila“.

Ali nas bo? Kdo lahko jamči, da bo Zedinjena Evropa za Slovence in druge male narode bolj pravična kot je sedanja ureditev, ko pa vemo, da tudi nove Evrope ne bodo vodili angeli ampak ljudje s čednostmi in slabostmi, kakršne imajo sedanji voditelji. Približevanje in povezovanje bo treba plačati in v kupčijah bodo drobiž, s katerim se bodo poravnali račun, morda prav meje in koristi šibkih.

Sicer pa vse to zdaj ni važno. Zedinjena Evropa ne bo nastala jutri, dobili jo bomo morda v daljnji prihodnosti in zato smemo razmišljanja in prerokanja o možnostih in priložnostih, ki jih bo prinesla, prepustiti prihodnjemu rodu. Sedanji rod Slovencev — Srbov in Hrvatov — ima vse razloge, da v času, ko se mogoče bližajo mnogo bolj neposredne nevarnosti, uvidi, da bi temeljita in pametna reorganizacija Jugoslavije — ki sicer ne bi nikomur dala vsega, kar si želi, ki pa tudi ne bi škodovala bistvenim koristim nikogar — bila boljše kot razsulo države.

El día mundial de la paz

Como lo viene haciendo desde 1968, el Papa Paulo VI propuso para el año que se inició un tema de meditación y exhortó a los católicos a que reflexionen y actúen sobre él. Para 1973 el Sumo Pontífice eligió un tema por demás importante y crucial para la humanidad de hoy: "La paz es posible".

"Debe ser posible," afirmó Pablo VI, "debemos quererla a toda costa. De la misma manera que debe ser posible derrotar a las enfermedades, al analfabetismo, la miseria y el hambre, así también debe ser posible eliminar los peligros, amenazas y rupturas que comprometen la existencia pacífica de los hombres sobre la tierra".

El deseo del Papa para 1973 es la consolidación de la paz "en el corazón de la gente, y entre las naciones" deseo que sin duda todos compartimos y por cuya realización debemos orar y trabajar para que el Día mundial de la Paz se convierta en la iniciación de esa realidad que el mundo espera y necesita.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

ČAS HITI

Kdor pazljivo zasleduje politične dogodke v Argentini zlasti v zadnjih dveh letih, bo zasledil v tem vrtenju, ki zadnje tedne preplavlja vse politično polje, precej protislovij. Eno teh, ki takoj pade v oči, je dejstvo, da pred zaključkom roka, v katerem morajo politične stranke volilnemu sodišču predložiti kandidatne liste, številne koalicije še nimajo dokončno izdelanih list.

Spričo tega se moramo nujno spomniti, kako vztrajno so politične stranke, zlasti tiste, ki so bile povezane v La Hora del Pueblo, zahtevale, naj se skrajša rok sklicanja volitev. In potem, ko so bili datumi že objavljeni, so vztrajno zahtevali, naj se volitve vršijo prej, čim prej. Postavljali so celo datum: september 1972. Vlada je svoje datume obdržala. In sedaj vidimo, da so stranke tiste, ki prosijo podaljšanje od vlade postavljenih rokov. Tako bi predložitev kandidatnih list zapadla 21., nato 28. decembra. Končno je bil dan zadnji rok: 2. januarja. Pa tudi ta ni zadostoval. Probleme so imeli zlasti peronisti (ne zedinijo se med seboj; niti s svojimi zavezniki v Osvobodilni Justicialistični fronti), pa tudi republikanci in še nekateri.

Kar se strank tiče, pa nekatere, komaj dobra dva meseca pred volitvami, še niso pričele volilne kampanje, in njihovi propagandni aparati še spijo poletno spanje. V tem znova prednjačijo peronisti, ki so objavili, da bodo kampanjo začeli z 2. januarjem, a se še bolj malo pozna. Medtem pa so radikali pridno na delu. Računajo sicer s svojimi tradicionalnimi pristaši, a skušajo pridobiti zlasti neodločene. Računajo, da bo končno zmagala izbira: peronisti — antiperonisti; in da bodo v tej izbiri zmagali radikalni kandidati.

Pri političnih opazovalcih pa tudi prevladuje splošno mnenje, da nobena od strank ne bo dosegla nadpolovične večine. V tem primeru bo potrebna druga runda (8. aprila) in ta bo odločilna. Nato seveda pride predaja oblasti 25. maja. Nihče trenutno resno ne dvomi, da bo do volitev prišlo. To je

Dr. Rudolf Hanzelič

2

Važnost vzgoje v družini

A kako zgleda prava ljubezen staršev do otrok? O tem je danes veliko zmede, celo hudih zmot v mišljenju otrok, včasih tudi pri starših; zato je prav, da o tem razmislimo nekoliko več. Starši bodo skrbno čistili pojme o starševski ljubezni do otrok zlasti v šolski dobi, tam od sedmega do dvanajstega leta, ko je otrok za tak pouk najbolj dovzeten in ga tudi najbolj potrebuje. Preden nastopi v njem doba dozorevanja mora otrok imeti o tem jasne pojme in si jih morda notranje osvojiti, morajo postati njegovo prepričanje; tudi vse ravnanje staršev mora biti dosledno v skladu z njimi, sicer bo nastopilo mnogo težav za otroka in starše.

Starši, ki otroka zares radi imajo, ga ne prepuščajo komočnosti, mehkonosi in lenobnosti, ker bi postal pravi slabik, nepripravljen na naloge in težave, ki jih prinaša življenje; še več, postal bi hlapec lenobe, ki je vseh grob groba, to se pravi, je vzrok vseh mogočih napak. Zato starši, ki otroka zares radi imajo ga prav radi njegove sreče že zgodaj navajajo na razne odgovornosti in samopremagovanja, ki so potrebna, da mora živeti veselo povezan z drugimi člani družine, da zna z njimi sodelovati za dobro vseh in vestno spolnjevati svoje dolžnosti do staršev, bratov in sester, do šole, tovarišev, učiteljev, itd.

Otrok naj se zavé, da starši ki ga zares ljubijo, mu ne smejo dovoliti vsega, kar se mu poljubi, da npr. gre z doma kadar in kamor hoče, ker bi ga s tem prepuščali svobodi, za katero še ni zrel;

RAZLOGI ZA TREZNOST

(Nad. s 1. str.)

njo gotovo tiči tudi zaskrbljenost, kaj se bo zgodilo, če bi na mednarodno občutljivih področjih, kakršno je na primer jugoslovansko, po razpadu sedanjih državno-političnih enot, nastala praznina, o kateri nihče ne ve, kdo je bo izpolnil in v katero bi gotovo sili vpliv Sovjetske zveze prav v času, ko se zahodne sile skušajo otresti obveznosti, ki jih imajo v tujini. Te sile se zdaj kar zadovoljne, da na takih področjih obstaja politična ureditev, ki skrbi vsaj za nekakšen red in mir in s tem odvrta nezaželene posege sosedov in drugih zunanjih sil.

Zanimivo je, da zagovorniki razbitja Jugoslavije in ustanovitve samostojne slovenske države ne morejo računati z vso gotovostjo s simpatijami in dobrimi željami niti tam, kjer bi to najbolj pričakovali. To je pri nekaterih zagovornikih razbitja Jugoslavije v hrvatskih vrstah. Nekateri med njimi — njihovega števila seveda ni mogoče ugotoviti — namreč v zasebnih pogovorih pri vsem poudarjanju pravice narodov do samoodločbe in samostojne države radi dodajajo, da „ste Slovenci premajhen narod, da bi mogli imeti lastno državo in zato bi bilo najbolje, če se pridružite hrvatski državi“.

Ugotoviti je treba, da zagovorniki razbitja jugoslovanske državne skupnosti posredno priznavajo nevarnosti, ki bi mogle nastati po razpadu države s tem, da poudarjajo, da je pogumna politika včasih bolj uspešna kot previdna. To je seveda res. Toda težava je v tem, da se zgrešenost oziroma pravilnost pogumne politike pokaže šele po dovršenem dogodku, ko se škoda pogumnega dejanja ne da več popraviti. Pogumen skok v temno in negotovo bodočnost je morda upravičen pri osebnih odločitvah, ko posameznik sam sprejema slabe ali dobre posledice svojega dejanja. Povsem drugače pa je, kadar kdo skupini ljudi, kakršen je narod, vsiljuje ali priporoča sklepe, katerih posledice ne bodo nosili poborniki tveganih odločitev sami, ampak vsi njihovi sonarodnjaki ali vsaj večina med njimi. Odgovornost takšnih posameznikov je velika in o njej bi morali resno razmisliti. Slovesne izjave o sprejemanju moralne odgovornosti za tvegano dejanje nikakor

ne morejo biti zadostno opravičilo sprično bremen, ki bi morda padla na ves narod.

Kako je bilo v Jalti?

Velike upe polagajo nekateri ljudje v emigraciji in še bolj v domovini v takimenovano ureditev „fifty-fifty“ (50:50), za katero da so se dogovorili Sovjetska zveza in zahodni zavezniki, to je Britanija in Združene države, na konferenci v Jalti meseca februarja leta 1945 in po kateri naj bi bila Jugoslavija razdeljena v vzhodno in zahodno vplivnostno področje. Preprost odgovor je, da takega dogovora v Jalti ni bilo. Tam so hoteli samo zagotoviti enotnost Jugoslavije in način, kako to doseči, sprično dejstva, da je Jugoslavija takrat imela dve vladi, Šubašičevo v Londonu in Titovo v Beogradu. Res pa je, da so se o neki posebni ureditvi pogovarjali na sestanku britanskega ministrskega predsednika Winstona Churchilla in zunanjega ministra Edena s Stalinom v Moskvi meseca oktobra leta 1944. Misel o taki ureditvi je sprožil britanskega ministrski predsednik in Stalin jo je sprejel. Podobno zamisel je Churchill predlagal tudi za Grčijo, kjer bi razmerje bilo 90 proti 10 v korist Britanije, v primeru Bolgarije pa bi veljalo razmerje 25 proti 75 za Sovjetsko zvezo. Za Madžarsko bi veljalo isto razmerje kot za Jugoslavijo, to je 50:50. Šlo pa je samo za sorazmerje vpliva, ki bi ga vsaka od velesil imela pri odločanju o prihodnosti teh držav kot celot. Churchill je svojim lastnim ministrom in pozneje v svojih spominih jasno povedal, da ni šlo za nikakšno delitev v interesne sfere, ampak samo za metodo, po kateri bi se dalo ugotoviti soglasje med zavezniki, da bi nato mogli odločiti, kaj je potrebno, da se doseže popolen sporazum. Kar tiče Jugoslavije je številni simbol 50:50 po zatrdilih Churchilla samega bil zamišljen kot temelj za skupno akcijo in sporazumno politiko dveh tesno povezanih sil za ustvaritev enotne Jugoslavije. Ta postopek naj bi imel namen ustvariti skupno in prijateljsko politiko do maršala Tita. To je vse. V Jalti ni bilo nobenega sporazuma o delitvi Jugoslavije na zahodno in vzhodno polovico. Govorice, da se Sovjetska zveza

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Za direktorja Mestnega gledališča ljubljanskega je svet te ustanove izvolil arh. Stevo Jovanovića, dosedanjega scenografa. Prejšnji direktor Igor Pretnar je pa postal profesor Akademije za gledališče, radio, film in televizijo.

MARIBOR — Skupina igralcev mariborske Drame je naštudirala komedijo Botcheherja iz Nuernberga „Po poroki“, s katero gostuje predvsem v krajih, kamor še ni nikdar zašlo kakšno profesionalno gledališče.

LJUBLJANA — Ljubljanci so za razna silvestrovanja odšteli kar lepe denarce. Tako so v restavraciji Maximarketa ob zvokih ansambla Franca Flereta in Budimpeštanske ciganske kapela mogli naročiti tri vrste „bogatih silvestrovih menijev“ po 120, 150 in po 180 NDin.

LJUBLJANA — Ansambel za staro glasbo Schola Labacensis, ki je bil ob ustanovitvi leta 1964 prvi te vrste v Sloveniji in Jugoslaviji, je priredil v veliki dvorani Narodne galerije koncert nizozemsko-burgundske glasbe iz 15. stoletja in flamske, nemške in italijanske glasbe okoli leta 1500.

CELJE — Celjski Likovni salon je ob desetletnici obstoja priredil prodajno razstavo osmih slovenskih grafikov, ki pripadajo različnim stilnim usmeritvam. Razstava je bila odprta 29. decembra, razstavljali pa so Zvest Apolonio, Bogdan Čobal, Darinka Pavletič, Vladimir Makuc, Gorazd Šefran, Melita Vovk-Štihova in Karel Zelenko.

LJUBLJANA — Geograf Ivo Furlan je poizkusil raziskati vzroke za izseljevanje slovenskih izobražencev na geografskem simpoziju, ki je bil 1. in 2. decembra v Ljubljani. Furlan pravi, da je odšlo po letu 1945 1200 visoko izobraženih Slovencev v tujino, da pa do sedaj še nimajo natančnih naslovov za vse te ljudi, ampak le za 450 od teh. Tem je Furlan pisal in na podlagi odgovorov, ki jih je dobil le od 155 oseb, je skušal Furlan dognati, med drugim, kakšni vzroki so jih pognali čez mejo. Zanimiv je tudi podatek, da zlasti mlajši strokovnjaki odhajajo v tujino, ker so mnogokje lažji pogoji za dosego doktorata.

KRANJ — Med strokovnjaki, ki jih na Gorenjskem primanjkuje, so tudi pravniki. Manjka jih v sodni in upravni službi. Zato so se predstavniki gorenjskih občin dogovorili, da bodo štipendirali 30 študentov na ljubljanski univerzi in na mariborski višji pravni šoli.

prav, če si sami pritrjujejo a njega zavajajo v razkošnost, poratnost, zapravljivost; da ni prav, če si sami ne privoščijo niti nepotrebne odhoda, nje-mu pa omogočajo vsemogoče zabave, izlete in nepotrebna draga letovanja; da ni prav, če sami nosijo raztrgane in pozašito obleko, njega pa oblačijo kot princa ali princeso; da ni prav, če mu dovoljujejo kar na slepo vsemogoče izhode ter ga tako zavajajo v neštete nevarnosti in v zanemarjanje raznih dolžnosti. Otrok se tudi zaveda, da mu tako ravnanje staršev škoduje, ga kvari, da radi te popustljivosti postaja sebičen, lenuh, nesposoben za lepo, veselo sožitje in sodelovanje z drugimi, da postaja oduren parazit, ki hoče lahko živeti in zapravljati na račun drugih in da bo ostal nepripravljen na življenje, ki ga čaka. Zato tako razvajen otrok nikdar ne čuti do svojih staršev niti spoštovanja niti ljubezni niti hvaležnosti; postaja do njih vedno bolj zahteven, celo neusmiljen in se spremeni v težko, morda celo neznošno breme za starše in sebe.

Prav je, da se otrok tudi zave, da je življenje zelo zamotana zadeva, ki jo tudi najpreprostejši starši veliko bolj poznajo kot to zmore mlad človek, pa čeprav hodi že na univerzo, da je torej najbolj pametno, da išče življenjsko modrost pri starejših, zlasti pri svojih starših, da posluša njih navedbe, sprejema njih navodila, pa čeprav je to včasih neprijetno, morda celo težko, in da se otrok, pa čeprav je študirar, čisto od svoje zadnji modrosti takrat, ko ne mara več poslušati svojih staršev, pa naj bodo še tako preprosti.

Morda se bo hčerka kdaj pritoževala, češ da sarši na splošno dajejo več

KAMNIK — Po Novem letu bo mogoče na smučišče na Veliki planini kar s tremi žičnicami. Dosedanjo sedežnico so podaljšali še 500 m od Šimnovca do vrha, novi pa sta vlečnica iz Tihe doline na Njivice v dolžini 1380 m ter vlečnica na Purmana, ki je dolga 600 metrov.

LJUBLJANA — Slovenija je po proizvodnji mleka in mlečnih izdelkov in po proizvodnji na kravo precej pred drugimi republikami, toda tudi precej nižja od evropskega povprečja. Povprečna mlečnost na kravo je 2000 litrov v Sloveniji, v živinorejsko razvitih državah pa 4000 litrov. Podobno je s proizvodnjo: V Sloveniji pride na bivalca 180 litrov, v razvitih državah pa vsaj dvakrat več.

Umrli so od 30. nov. do 7. dec. 1972:

LJUBLJANA: Irma Biver r. Kozelj; Ivan Benko; Franc Cimerman; Gizela Cerkevnik r. Kralj; Jožefa Cerne r. Piškur; Justina Hvala; Marženska Hočvar r. Tieglič učiteljica; Margita Hahn; Nežika Jerič; Anica Jurca r. Debevec; Anica Kokalj; Darinka Kralj r. Košuta; Kajetan Kavčič; Angela Korbar r. Virant; Franc Kreševič; Tončka Komljanec, up. p. urad.; Ančka Malik r. Sterger; Anton Medved; Ferdinand Oblak, up. strojevodja; Martin Roš; Peter Rode; Jože Šuligoj; Berta Urbančič r. Obrekar; Ana Verbaj; Olga Vrtovec r. Breskvar, 95; Janez Vrvišar; Ljudmila Zupančič r. Zupan.

RAZNI KRAJI: Jože Amon, Celje; Jože Bilban, Kranj; Rozalija Bitenc, Sostro; Anton Blažič, b. tiskar, Nova Gorica; Ivan Cencelj, Loka; Miha Černe, Škofja Loka; Alojzij Čermič, 82, Sela pri Grosupljem; Alojz Erman, 90, Kranj; Dušan Hinič, 78, dolgoletni prof. na klas. gimnaziji v Lj.; Novi Sad; Franc Holz, Hraztnik; Jožica Horvat r. Paternu, Trebnje; Alojzija Janežič r. Tancek, 76, Zelimlje; Janez Jančar, Koper; Anton Jeras, Sp. Gameljine; Stefan Kos, Beograd; Miloš in Svitlan Kovačič, Brežice (prom. nesr.); Franc Krumpak, Rogaska Slatina; Marica Komočar, Krško; Marta Kašan r. Lenček, Škofja Loka; Ivan Kren, kmet, Svečina; Franc Kopitar, Zagorje; Franko Mravljje, Maribor; Lojze Mirič, borec za sev. mejo, Novo mesto; Janez Mežan, ak. slikar, 75, Ptuj; Franc Mehle, Grosuplje; Jože Novak, Kočevje; Štefka Larnsak, Lendava; Ana Liveršar, Krško; Franc Puhar, 79, Gojnice; Alojz Peterlin, Bučica; Jože Papk, up. mornar, 74, Ivančna Gorica; Jožica Polak r. Verstovšek, Golnik; Fani Prosenik r. Krajsšek, 80, Trebnje; Josip Pogelšek, 91, Zg. Kašelj; Ignacij Rus, up. kapetan, 91, Smartno pri Litiji; Dušan Rajh, Mota; Marija Križman r. Kovačič, 80, Artiče; Ana Rakoš, 79, Kostanjevica; Marija Rus r. Samotorčan, Logatec; Ivan Snedec, Posavec; Miha Sveglj, Tržič; Ivan Šmigut, Trbovlje; Stane Slesir, 24, Kamnik (prom. nesreča); Anton Šivec, 85, Črna vas; Jože Trebec, up. žel., Sežana; Janez Udovc, pos., 92, Krašnja; Janez Virant, Ponova vas; Jožef Zalokar, 78, zlatomašnik, Ojševsek; Franc Žerjav, Kranjska gora.

svobode fantom kot dekletom; povej ji, da svet ne zasleduje toliko fantov kot dekleta in da so fantje že po naravi manj čustveni in zato manj izpostavljeni nevarnostim raznih čisto zelo pretekanih in na zunaj prikupnih zanj sveta., katerim tako lahko naseda nič hudega sluteče dekle.

Često se mladi ljudje sklicujejo tudi na svoje tovariše in tovarišice, češ, zakaj pa njim njih starši dajejo več svobode in jim zaupajo bolj. Pojasni otroku, da so pač tudi mladi ljudje, fantje in dekleta, zelo različni že po svojem značaju: eni bolj čustveni, drugi bolj hladno prevdarni, eni bolj nagli in manj premišljeni v svojih odločitvah, drugi zopet bolj počasni in premišljaljoči, in da so prav radi tega prvi bolj izpostavljeni nevarnostim družbe kot drugi in da pač starši, ki otroka poznajo, morajo računati s tem, iz ljubezni do svojih otrok; in da so tudi sicer razna okolja zelo različna; ena morda prav dobra in brez posebnih nevarnosti, druga morda zelo slaba in nevarna; da starši, ki to vedo, morajo radi dobro otrok računati tudi s tem, ko dajejo razna dovoljenja za izhod. Da so zopet starši, ki imajo več skušnje, tudi več čuta odgovornosti, živijo bolj nesebično željo za srečo svojih otrok, in da zopet žal ne manjka takih, ki bolj ko na dobro otroka mislijo na svojo udobnost, na svoj „blaženi mir“, da torej radi svoje sebičnosti, da radi pomanjkanja prave ljubezni in čuta odgovornosti dajejo svojim otrokom svobodo, ki jim le škodo prinaša in morda pripravlja celo prave nesreče.

Za zdrav telesni, umski in duhovni razvoj otrok nujno potrebuje veliko veselja; zato si ga upravičeno tudi želi in ga išče. Največ pristne in globoke

Zedinjena Slovenija proslavlja svoj srebrni jubilej

Centralno društvo slovenskega zdomstva v Argentini, Zedinjena Slovenija, v mesecu januarju, bolj točno: 25. t. m., praznuje 25 letnico svojega obstoja in delovanja. Srebrni jubilej društva, ki predstavlja slovensko zdomstvo v Argentini, je pomemben dokaz naporov in vtrajnosti slovenskih rojakov na južnoameriški celini v njihovih prizadevanjih za ohranjanje slovenstva v vseh njegovih oblikah na tem kontinentu.

Zedinjena Slovenija, kakor se sedaj to društvo s sedežem v Buenos Airesu imenuje, je pripravila v soboto, 30. decembra 1972 za obletnico lepo proslavo.

Že tradicionalna slovenska radijska ura, ki jo vodi društvo, je bila v celoti posvečena jubileju. Sedanji predsednik Zedinjene Slovenije, Božo Stariha, je govoril po radiju v slovenščini ter je po napovedi radijskega napovedovalca med drugim poudaril naslednje:

„Društvo je bilo v svojem petindvajsetletnem obstoju izhodišče vsega slovenskega udejstevovanja in je direktno ali indirektno pomagalo reševati probleme, ki so bili v zvezi s kulturnimi, prosvetnimi, verskimi in gospodarskimi vprašanji. Mirne duše lahko danes trdimo, da je 25 letnica Zedinjene Slovenije 25 let zgodovine slovenske skupnosti v Argentini.

Na prvem obnem zboru Društva Slovencev pred 25 leti so bile podane naslednje smernice: nuditi moralno oporo slovenskemu človeku; združevati in pomagati rojakom; pospeševati naselitev beguncev v Argentini, gojiti verske, kulturne in narodne vrednote. Ogromno delo je v tistih letih opravil odbor, ki mu je predsedoval Miloš Stare, prav tako odbori, ki so si sledili. Vsi so posvetili vse svoje moči in sposobnosti za uspešno delovanje in razmah Društva in za koristi vse slovenske skupnosti v Argentini.

Zato lahko s ponosom trdimo, da biti član Zedinjene Slovenije ni samo častna, ampak narodna dolžnost vsakega Slovenca v Argentini. Zato se danes ob 25 letnici, zahvalim vsem skupaj in vsakemu posebej, vi vsi pa imate lahko zavest, da ste storili svojo dolžnost. Hvala vsem članom in članicam, pa tudi vsem prijateljem društva. Naj voščim vam vsem skupaj in vsem rojakom raztresenim po vseh delih naše nove domovine: srečno in blagoslovljeno novo leto. Naj bi nas novi čas našel strnjene in povezane kot živo telo slovenske družine v svetu.“

Slovenska pesem je nato zadonela na radijskih valovih v svet, in vsem ljudem znova izpričala, da nam je dano na tem delu sveta svobodno govoriti in peti, kar še ni možno Slovincem v domovini.

radosti pripravijo starši svojim otrokom že s tem, kar je bilo povedano doslej: s temelji lepe povezanosti v družini. Vendar naj čisto na kratko omenimo še nekaj preprostih in vendar važnih virov veselja v družini: lepo, pa čeprav preprosto urejeno, snažno stanovanje s kako rožo na mizi ali „boh-kovem“ kotičku, rožne grede na dvorišču ali vrtu, kjer bo zlasti vsako dekle imelo svoje, pa naj bo še tako majhno gredico; utica na prostem za domače razgovore ob lepem vremenu in prostem času; majhna knjižnica z zares vrednimi knjigami in revijami o stvarih, ki mladino zanimajo in ji morejo nuditi kako pomoč v njih mladostnem razvoju; plošče s pejem in glasbo, ki zares blaži duha in bogati srce in ne onih „modernih“, ki ubijajo smisel za lepo in podivjajo še poslušalce; skupni obiski raznih prireditelj, skupni sprehodi, izleti in letovanja; domače praznovanje godov ali obletnic, tudi otroških, z majhnim darilcem in „slovesnim“ kosilom ali večerjo v domačem krogu. Rad dovolim svojim otrokom pametne, prijateljske obiska doma, morda s gosti zamenjaš par prijaznih besed, morda celo preprosto postrežes, vsi bodo veseli in tvoj otrok bo ponosen na te in nate; laže se bo vključil v veselo sodelovanje s teboj tudi v spolnjevanju dolžnosti.

Sam se le predobro zavedam, da predmet ni niti zdaleka izčrpan obdelan, da sem podal le nekaj skromnih misli, da sem se komaj površno dotaknil vprašanja, kako olajšati staršem čim lepšo povezanost z otroki, kako do- seči čim lepše sodelovanje vseh za vse in pripraviti otroka na čim lepše in plodnejše poznejše življenje v širši družbi. (Konec.)

Isti večer je bila na slovenski Pristavi v Castelarju slavnostna večerja za člane in prijatelje Zedinjene Slovenije.

Izredno lep poletni večer je privabil veliko število gostov, ki so zasedli pripravljene mize, pred odrom, okrašenim s slovensko in argentinsko zastavo, med katerima je blestela številka 25 v znak srebrnega jubileja našega osrednjega društva v Argentini.

Večer je vodil prosvetni referent društva arh. Jure Vombergar, ki je poudaril kot prvega govornika na oder sedanjega predsednika Zedinjene Slovenije, Bože Stariha. V klenih besedah je nakazal pomen osrednjega društva, njegovo poslanstvo in pomembnost srebrnega jubileja in posebej pozdravil prvega predsednika društva Miloša Stareta, tretjega predsednika prof. Lojzeta Horvata ter delegata slovenskih dušnih pastirjev v Argentini msgr. Antona Oreharja, kot stalnega odbornika društva.

Sledil je celoten in jedrat pregled nastanka in delovanja Zedinjene Slovenije, ki ga je zanimivo podal podpredsednik društva France Pernišek. Odlično poročilo bomo objavili v prihodnjih številkah našega tednika.

Z aplavzom je zbrano občinstvo nagradilo govornika za njuna izvajanja. Sledila je slavnostna večerja, ki jo je pripravila pristavska kuhinja. Postrežba je bila v rokah slovenskih deklet in fantov in je bila brezhibna.

Med splošnim odobravanjem gostov je v kratkem odmoru med večerjo stopil na oder Stanko Jerebič in je v šaljivem,

Vsak teden ena

SONET NESREČE

France Prešeren

*Cez tebe več ne bo, sovražna sreča!
iz mojih ust prišla beseda žala,
navadil sem se, naj Bogu bo hvala,
trpljenja tvojega, življenja ječa!*

*Navadile so butare se pleča,
in grenkega se usta so bokala,
podplat je koža čez in čez postala,
ne straši več je trnjevka bodča.*

*Otrpili so udje mi in sklepi,
in okamenelo je srce preživo,
duha vo vkrotile nadlog oklepi;*

*strah zbežal je, z njim upanje
goljivo;
naprej me sreča gladi ali tepi,
me tnalo našla boš neobčutljivo.*

deloma v satiričnem govoru prikazal „napake in pomanjkljivosti“ društvenega delovanja in sploh naše zdomske skupnosti v Buenos Airesu, da se je občinstvo nasmejało in razvedrilo kakor že dolgo ne. Marsikatera pikra resnica se je skrivala med vrsticami Jerebičevih originalnih izvajanj. Govornik je bil nagradjen s splošnim odobravanjem in tudi s torto, ki mu jo je podaril eden izmed gostov, ki jo je medtem dobil po žrebu.

Gostje so v zgodnje nedeljske ure ostali v živahnem pomenku in dobrem razpoloženju na Pristavi in si mnogi od slovesu že voščili srečno novo leto 1973.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti

Krst. V soboto, 23. decembra, je bila krščena v župni cerkvi fatimske Marije v Lomas del Mirador Marija Alenka Kristof, hčerka Janeza in ge. Tinca roj. Glavan. Botrovala sta ga. Marica Novak in Franc Kristof. Krstil pa je g. Jože Škerbec.

BUENOS AIRES

Občni zbor „Tabora“

DSPB Tabor je imelo 24. decembra 1972 ob 11 v Slovenskem zavetišču d. Gregorija Rožmana v San Justu 16. redni občni zbor. Po pozdravnem nagovoru in ugotovitvi sklepčnosti je predsednik, Ivan Korošec, takoj prešel na dnevni red. Po čitanju zapisnika zadnjega rednega obnega zbora in podanih poročilih odbornikov se je izvršila volitev novega odbora:

starešina Ivan Korošec, podstarešina Vencelj Dolenc, tajnik dr. Srečko Baraga, blagajnik ing. Anton Matičič, odborniki: Polde Lah, Dušan Dimnik in Ivan Ahlin. Nadzorni odbor: Božo Šušteršič, Lovro Tomažević in Jože Grabnar. Razsodišče: dr. Stanko Kociper, Janez Kožar in Viktor Gerčar. Kuratdušni pastir: g. Jože Guštin.

Zadnja točka dnevnega reda so bila slučajnosti in samostojni predlogi. Po daljši in živahni debati je bilo sprejetih več predlogov, katere naj izvede bodoči odbor. Sklenjeno je bilo tudi, da se pošljejo pozdravi Dušnemu pastirstvu, Zvezi v Ameriko, društvu Zedinjena Slovenija in bratskemu društvu Vestnik.

Ob 12 je starešina zaključil občni zbor, nakar so se vsi udeleženci udeležili sv. maše za pki. članom in odbornikom Jožetom Jenkom. Sv. maša s pridigo je daroval g. Borštinar. Poleg članov in prijateljev se je sv. maše udeležila vdova ga. Jenkova s hčerko in sinom ter zetom Beznikom. Po opravljeni maši so udeleženci prisledli k skupnemu kosilu. Kljub izredno slabemu vremenu je vladalo med kosilom veselo razpoloženje, ki se je končalo z ubranim petjem. Šele proti večeru so se gostje razšli.

Prva seja novega odbora bo 13. januarja popoldne v Berazateguiju.

MENDOZA

Sklep šolskega leta v tečaju sv. Cirila in Metoda

V soboto pred prazniki je šolski tečaj sv. Cirila in Metoda v Mendoza povabil starše in prijatelje naših najmlajših na svojo sklepno šolsko prireditev in razdelitev spričeval.

Za to priložnost so nam naši malčki pripravili in na oder postavili otroško igrice „Rdeča kapa“. Naučil in režiral je igrice ob sodelovanju z obema učiteljicama Rudi Hirschegger. Gde učiteljici so tudi sodelovali v vlogi mame gde. Anica Grntal in v vlogi babice gde. Lenčka Božnar. G. režiser pa je tudi sam prevzel vlogo lovca.

Predstava je bila prav gotovo ena najboljših, kar smo jih doživeli tega značaja na našem odru. Otroci so živahno in „nepremično“ sodelovali, vloge jim niso delale nobenih težav. Rdeča kapa (Veronika Hirschegger) je bila zelo dovršena — tudi v svojih pevskih vložkih.

Posebno živahno je poživilo igro med dogajanjem na odru sodelovanje dečkov iz dvorane, ko so lovca pomagali prganjati in uloviti volka ter reševati Rdečo kapico in njeno babico.

Velika in pomembna je zasluga vseh, ki so si prizadevali za ureditev vpri-

zoritve. Koliko koristi odnesejo naši mali od takega dogodka! Vzgojno oblikovanje, jezikovno obogatene in pa — ljubezen ter zanimanje za naš skupni Dom. Po igri so bili otroci pogoščeni; saj so tako igralci kot gledalci od sile potrebovali pomoči za „odjezanje“.

Nato so se pa spet s starši zbrali v dvorani, kjer je g. katehet Jože Horn spregovoril sklepno besedo k šolskemu letu, izrazil priznanje malim za njihov uspeh pri igri, poudaril koristi in užitek za igralce in gledalce ter se zahvalil učiteljskemu zboru za delo in trud v preteklem šolskem letu. Isto je opravil v imenu Društva tudi St. Grebeni.

Sledila je razdelitev spričeval in pa Slovo od štirih učencev, ki z letošnjim letom zapuščajo šolski tečaj.

Bb.

SAN MARTIN

Božičnica

V soboto, 23. decembra je pripravil Slovenski dom v San Martinu božičnico, ki je bila kljub viharnemu vremenu lepo obiskana in je tudi lepo uspela. Božičnico je začel in vodil kulturni referent Stanko Oberžan, ki je naglašil potrebo po takih družinskih sestankih zlasti ob velikih praznikih. O slovenskem božiču je nato spregovoril g. Franc Grom ter nas popeljal v duhu v domovino. Nekaj božičnih pesmi so nato z igranje na svoje instrumente Mojca Oberžan (violeta), Anica Jenko (harmonija) in Irma Jenko (kitara). Marjan Zorko je recital pesem „Sveti večer“ (Jož Dejak). Gde. Saša Hartman je prebrala nekaj lepih „Misli o Božiču“. Slovenski pevski zbor iz San Martina pa je pod vodstvom Slavka Rupnika zape: „In zopet prišla noč si sveta“ (Premr), „Jaslice, presveta avharistija“ (Bricelj) in Gruberjevo „Svevo noč“. Sledil je nato v režiji Lojzeta Rezlja prikaz živih jaslic ob petju starih slovenskih božičnih pesmi. Marijo je predstavljala Ana Marija Klanjšček, sv. Jožefa Andrej Hrovat, pastirček pa Jožek Oberžan, Tone in Marko Jerman ter Janezek Petkovšek. Prikaz je pri vseh gledalcih ustvaril lepo in globoko božično razpoloženje.

Redni občni zbor Slovenskega doma v San Martinu

V nedeljo, 24. decembra dopoldne je imel Slovenski dom v San Martinu svoj redni občni zbor ob lepi udeležbi svojega članstva. Občni zbor je začel in vodil predsednik Franc Zorko, ki je posebej pozdravil botra doma ga. Adolfa Jesiha ter predlagal, da se pošljeta pozdravni pismi obema častnima članoma: pisateju Karlu Mauerju in Jožetu Leskoverju. Za štetje glasov sta bila izvoljena Janez Petkovšek in Jože Skale, za overovatelja zapisnika letošnjega obnega zbora pa Tone Stražišar in Jože Košir. Sledila so poročila odbornikov. Predsednik Zorko se je v svojem poročilu spomnil v poslovnem letu umrlih štirih članov (Gojak Jože, Bujas Drago, Šabec Ivan in Kobetič Jurij), za katere so navzoči izmislili Oče naš. Tajnik Smeru je med drugim poročal, da ima Slovenski dom 332 članov oz. članic; blagajničarka gde. Saša Hartman pa je razložila bilanco ter podala poročilo o dohodkih in izdatkih v preteklem poslovnem letu. Kulturni referent Oberžan Stanko je poročal, da je odbor doma organiziral 10 prireditelj, uoleg teh pa je bilo v domu še nekaj prireditelj, ki so jih pripravila šola in društva, ki delujejo v domu. Poročal: so

(Dalje na 4. str.)

